



eiopa

EUROPEAN INSURANCE
AND OCCUPATIONAL PENSIONS AUTHORITY

2016. gada ziņojums

Kopsavilkums

Ne *EIOPA*, ne personas, kas rīkojas *EIOPA* vārdā, neatbild par to, kā tiek izmantota šajā publikācijā iekļautā informācija.

Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2018

Print EI-AD-17-001-LV-C ISBN 978-92-95087-81-1 doi:10.2854/41314
PDF EI-AD-17-001-LV-N ISBN 978-92-95214-05-7 ISSN 2529-5810 doi:10.2854/1851

© *EIOPA*, 2018

Atļauts reproducēt, norādot avotu.

Lai varētu izmantot vai reproducēt fotoattēlus vai citus materiālus, uz ko *EIOPA* nav autortiesību, atļauja jāprasa tieši autortiesību īpašniekam.

Priekšsēdētāja ievadvārdi

Lai nodrošinātu pareizu un efektīvu uzraudzību apdrošināšanas un pensiju jomās, *EIOPA* stingri paļaujas uz visaptverošu un integrētu pieeju, kas vērsta uz uzraudzības un rīcības kontroli ES līmenī, un pēdējos gadus *EIOPA* ir smagi strādājusi, lai izpildītu uzdevumu nodrošināt augstvērtīgu reglamentāciju, tehniskas konsultācijas un uzraudzību Eiropas Savienības līmenī. Arī 2016. gads nebija izņēmums, un šajā ziņojumā ir ietverta padziļināta informācija par mūsu darbību un sasniegumiem pēdējā gada laikā, uzsverot Iestādes apņēmību iedibināt kopīgu Eiropas uzraudzības kultūru ar saskaņīgu uzraudzības praksi visā Eiropas Savienībā.

EIOPA 2016. gadā izstrādāja un ieviesa rīkus un projektus, ar kuriem veicina uzraudzības konvergenci, lai nodrošinātu finansiālo stabilitāti un nostiprinātu patērētāju aizsardzību attiecībā uz apdrošinājumaņēmējiem un labuma guvējiem Eiropas Savienībā. Papildus lielajiem uzdevumiem, kas saistīti ar Maksātspējas II direktīvu, piemēram, datu drošu savākšanu un uzglabāšanu, *EIOPA* ierosināja katru mēnesi aprēķināt un publicēt bezriskā likmes un pirmoreiz publicēja ziņojumu par ilgtermiņa garantiju pasākumiem. *EIOPA* veica ES līmeņa apdrošināšanas spriedzes testu, izstrādāja makrouzraudzības pieeju zemu procentu likmju videi Maksātspējas II direktīvā, publicēja gada ziņojumu par patēriņa tendencēm un sniedza konsultācijas Eiropas Komisijai arī par tādām jautājumiem kā Eiropas Personālo pensiju produkta (*PEPP*) izstrāde, bet kopā ar Apvienoto komiteju izstrādāja galvenos informācijas dokumentus Komplektētiem privāto ieguldījumu un apdrošināšanas ieguldījumu produktiem (*PRIIPS*).

Attiecībā uz fondētām pensijām *EIOPA* atzinumā par kopīgu riska novērtēšanas un pārredzamības sistēmu bija priekšlikumi tālākvirzībai, nodrošinot pensiju solījumu ilgtermiņā un sekmējot savlaicīgas korekcijas.

EIOPA visaptverošo plānu uzraudzības konverģences sasniegšanai īstenoja, papildinot Labas uzraudzības prakses rokasgrāmatu, strādājot pie konsekvences ziņojumiem par konkrētu būtisku problēmu

risināšanu iekšējos modeļos, kā arī apmeklējot valstu uzraudzības iestādes, nodrošinot neatkarīgas atsauksmes, apstrīdot esošo uzraudzības praksi un atbalstot uzlabojumus valstu veiktajā uzraudzībā ar pasākumiem, piemēram, bilances pārskatu analīzi. Īpašu vērību pievērta arī uzraudzības praksei saistībā ar pārrobežu uzņēmējdarbību.

Iestāde balstīsies uz šiem sasniegumiem 2017. gadā, kad tiks integrētas mūsu kā uzticamas uzraudzības iestādes pozīcijas, nosakot tādas prioritātes kā uzraudzības darbību konverģence un aktīvs darbs Eiropas Komisijas pasākumu atbalstam tādās jomās kā Kapitāla tirgu savienība. *EIOPA* arī turpmāk jābūt gatavai reaģēt uz mainīgo politisko un uzņēmējdarbības vidi, jo īpaši pastiprinot digitalizāciju un arvien plašāk izmantojot lielos datus. *EIOPA* jāspēj saglabāt tempu, sekojot līdzi šīm pārmaiņām, lai spētu efektīvi reaģēt uz inovāciju radītām iespējām un izaicinājumiem, tomēr joprojām aizsargājot patērētāju intereses.

Lai sasniegtu mērķus, mēs sadarbojamies ar daudziem partneriem un citām ieinteresētām personām. Vēlos izmantot šo iespēju, lai pateiktos mūsu kolēģiem no valstu uzraudzības iestādēm par pastāvīgo sadarbību un atvērtību pagājušajā gadā. Vēlos pateikties arī *EIOPA* Uzraudzības padomei un valdei par viņu stratēģiski svarīgo devumu. Spēcīgu Eiropas uzraudzības kultūru nevar iedibināt vienā naktī, taču, strādājot kopā, mēs spēsim īstenot pozitīvas pārmaiņas Eiropas patērētāju interesēs.

Gabriel Bernardino



Izpilddirektora ievadvārdi

Atskatoties uz 2016. gadu, es priecājos, ka varu teikt, ka *EIOPA* ir sasniegusi savu stratēģisko mērķi strādāt kā atbildīgai, kompetentai un profesionālai organizācijai.

Mūsu darba metodēs, kā vienmēr, būtiski ir bijuši centieni nodrošināt augstus standartus. Kā organizācija mēs pastāvīgi apzinām iespējas paaugstināt efektivitāti un rezultātu kvalitāti.

Tas izpaudās 2016. gadā arī kā *EIOPA* organizatoriskās struktūras pārskatīšana, lai nodrošinātu, ka mēs strādājam pēc iespējas efektīvi un mūsu resursi tiek pilnībā izmantoti darba programmas īstenošanai. Izveidotā jaunā struktūra, kas sāka darboties 2016. gada beigās, liecināja par izmaiņām *EIOPA* stratēģijā, pārejot no reglamentācijas uz uzraudzību, un tajā ņēma vērā pēdējo piecu gadu praktisko pieredzi. Šīs izmaiņas ļaus labāk izmantot darbiniekus atbilstoši organizācijas prioritātēm un nodrošinās efektīvāku *EIOPA* stratēģisko mērķu sasniegšanu, jo īpaši uzlabojot koordināciju un efektīvāk strādājot pašas organizācijas ietvaros.

Resursu pārvaldība gan cilvēku, gan finanšu jomā joprojām ir *EIOPA* prioritāte. No pavisam 139 amata vietām 2016. gada beigās 95,7 % štatu saraksta vietu bija aizpildītas. Iestāde visa gada laikā sarīkoja 26 darbā pieņemšanas kampaņas, taču talantīgu darbinieku piesaiste

un noturēšana joprojām ir problēma. Raugoties nākotnē, *EIOPA* 2016. gadā veica ievērojamu darbu, lai attīstītu kompetenču sistēmu un apzinātu nepieciešamās uzraudzības kompetences, kas atvieglos Iestādes augošo darbību uzraudzības jomā.

EIOPA darbības budžets 2016. gadam bija 21 762 500 EUR, un tā izpildē *EIOPA* piemēroja visus pareizas finanšu pārvaldības principus un standartus. Man ir prieks informēt, ka 2016. gada beigās budžeta izpildes rādītājs sasniedza 99,68 % attiecībā uz saistību apropriācijām.

Runājot par turpmāko, mainīgā politiskā situācija un mainīgā uzņēmējdarbības vide liecina, ka *EIOPA* ir jābūt gatavai aktīvi reaģēt uz prioritāšu izmaiņām vai jauniem uzdevumiem. Stingra organizatoriskā kultūra mums palīdzēs to izdarīt, un esmu lepns, ka varu norādīt veidu, kā *EIOPA* darbinieki strādā atbilstoši Iestādes sešām pamatvērtībām (kas ir efektivitāte, neatkarība, godaprāts, atbildīgums, komandas gars un pārredzamība). Pamatojoties uz mūsu kopīgo izpratni par šīm vērtībām, mēs kā organizācija kopā spēsim sekmīgi risināt nākotnes problēmas, lai varētu arī turpmāk strādāt vispārējā mērķa sasniegšanai – stiprināt patērētāju aizsardzību un finansiālu stabilitāti Eiropas ekonomikas, tās uzņēmumu un vispirms jau tās iedzīvotāju interesēs.

Fausto Parente



Ievads

Apdrošināšanai sabiedrībā ir ievērojama nozīme. Ja tā darbojas pareizi, tā mazina risku un sekmē ekonomikas izaugsmi un finansiālo stabilitāti, gala rezultātā nodrošinot iedzīvotājiem lielāku finansiālo drošību. Eiropas Savienības (ES) apdrošināšanas nozare veido finanšu nozares būtisku daļu, jo tās aktīvu vērtība sasniedz aptuveni divas trešdaļas ES iekšzemes kopprodukta (IKP) (2015. gadā – 73 %) ⁽¹⁾. Tā kā saistības veido vienu trešdaļu no Eiropas mājāsaimniecību kopējiem aktīviem, patērētāji ir atkarīgi no apdrošināšanas nozares aspektiem savu nākotnes ieņēmumu jomā. Tāpat, arī fondētās pensijas ir būtiskas, lai varētu nodrošināt vecāka gadagājuma cilvēku aizsardzību pret nabadzības risku, aizejot pensijā. Pensiju fondu aktīvu vērtība veido aptuveni 25 % ES IKP ⁽²⁾ un dažās valstīs pat vairāk, tādēļ šie aktīvi strauji palielinās un arvien biežāk nodrošina ieguldījumu avotus finanšu tirgos.

Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestāde (*EIOPA – European Insurance and Occupational Pensions Authority*) tika izveidota 2011. gada janvārī, reformējot ES finanšu nozares uzraudzības struktūru. *EIOPA* ir Eiropas Savienības neatkarīga Eiropas Parlamenta, Eiropas Savienības Padomes un Eiropas Komisijas padomdevēja struktūra. Tās galvenie pienākumi ir atbalstīt finanšu sistēmas stabilitāti, nodrošināt tirgu un finanšu produktu pārredzamību un aizsargāt apdrošinājumaņēmējus, pensiju shēmu dalībniekus un labuma guvējus.

EIOPA mērķis ir aizsargāt sabiedrības intereses, veicinot īstermiņa, vidēja termiņa un ilgtermiņa stabilitāti un finanšu sistēmas efektivitāti par labu Savienības ekonomikai, tās iedzīvotājiem un uzņēmumiem. Šo mērķi sasniedz, atbalstot pareizu tiesisku regulējumu un konsekventas uzraudzības darbības, lai aizsargātu apdrošinājumaņēmēju, pensiju shēmu dalībnieku un labuma guvēju tiesības, kā arī veicinātu sabiedrības uzticību Eiropas Savienības apdrošināšanas un fondēto pensiju nozarēm.

EIOPA ir viena no trim Eiropas uzraudzības iestādēm, un tā ir būtisks elements Eiropas finanšu uzraudzītāju sistēmā (*ESFS*) – integrētā tīklā, kas sastāv no valstu un ES uzraudzības iestādēm un nodrošina nepieciešamo saistību starp uzraudzības makrolīmeni un mikrolīmeni, atstājot ikdienas uzraudzību valsts līmenim.

Šajā gada ziņojumā ir raksturoti leģatīves galvenie sasniegumi 2016. gadā visās svarīgākajās darbības jomās:

- patērētāju aizsardzības nostiprināšana;
- ES iekšējā tirgus darbības uzlabošana pensiju un apdrošināšanas jomās;
- apdrošināšanas un fondēto pensiju nozaru finansiālās stabilitātes nostiprināšana;
- *EIOPA* izveide par atbildīgu, kompetentu un profesionālu organizāciju.

⁽¹⁾ Avots: Eurostat un *EIOPA* ES/EEZ (pār-)apdrošināšanas statistika, <https://eiopa.europa.eu/financial-stability-crisis-prevention/financial-stability/statistics>

⁽²⁾ Avots: <https://eiopa.europa.eu/financial-stability-crisis-prevention/financial-stability/statistics>

INFORMĀCIJAS AILE. Galvenie sasniegumi 2016. gadā

Galvenie informācijas dokumenti (KID)

Regulatīvie tehniskie standarti (RTS), ko piemēro KID attiecībā uz Komplektētiem privāto ieguldījumu un apdrošināšanas ieguldījumu produktiem (PRIIP), ir starpposma rezultāts, uzlabojot ieguldījumu produktu pārredzamību ar vienkāršas un salīdzināmas informācijas palīdzību banku, apdrošināšanas un vērtspapīru nozarēs. Tagad patērētāji pirmoreiz var viegli salīdzināt dažādus produktus un pieņemt informētus lēmumus par ieguldījumiem atbilstoši viņu konkrētajām vajadzībām.

Tematiskas ES līmeņa pārskatīšanas sāksana par apdrošināšanas sabiedrību, kas darbojas ar ieguldījumu fondiem saistītās dzīvības apdrošināšanas tirgū, tirgus praksi

Tematiskie pārskati ir EIOPA stratēģijas galvenais instruments uzņēmējdarbības uzraudzības veikšanai, pievēršoties konkrētām finanšu darbībām vai produktiem, ja sākotnējie pierādījumi liecina, ka var rasties kaitējums patērētājiem. Pārskatīšanā, ko sāka 2016. gadā, pievērsās tādu potenciālo kaitējuma patērētājiem avotu apzināšanai, kas izriet no attiecībām starp apdrošinātājiem un aktīvu pārvaldības pakalpojumu sniedzējiem. Šī tematiskā pārskatīšana ir būtisks solis EIOPA stratēģijas efektīvā ieviešanā un īstenošanā, veidojot visaptverošu riska novērtēšanas un novēršanas sistēmu uzņēmējdarbības uzraudzības veikšanai.

Konsultācijas par infrastruktūras ieguldījumu riska kategoriju apzināšanu un kalibrēšanu

Ieguldījumi infrastruktūrā apdrošināšanas uzņēmumiem var būt ļoti svarīgi. Tomēr infrastruktūras projekti var būt sarežģīti un tiem var būt nepieciešama īpaša riska pārvaldības kompetence. Tādēļ EIOPA ierosināja vairāk nodalītu pieeju, paredzot ieguldījumiem infrastruktūras projektos noteikt atsevišķu aktīvu kategoriju saskaņā ar Maksātspējas II direktīvas standarta formulu. Šī ierosinātā pieeja būtiski samazinātu riska maksājumus par ieguldījumu infrastruktūras projektos klasificēšanu pamatkapitāla un parāda sadaļās.

Ieteikumi par ES vienotā tirgus attīstību personālo pensiju produktiem (PPP)

EIOPA ieteikumi, atbildot uz Eiropas Komisijas pieprasījumu, sniedza būtisku ieguldījumu diskusijās par to, kā personālās pensijas var sekmēt vajadzību apmierināšanu, nodrošinot atbilstošus ienākumus pensionāriem un veicinot lielākus ilgtermiņa ieguldījumus šādu produktu piegādātājiem. Tā kā personālo pensiju produktu tirgus Eiropas Ekonomikas zonā (EEZ) ir ļoti atšķirīgs, šķēršļus un nepilnības pārrobežu uzņēmējdarbībā un piedāvājumā spēj sekmīgi pārvarēt tikai piesardzīgi pareizs otrās kārtas produkts, kas ir acīmredzami uzticības cienīgs, pārredzams un lēts.

EIOPA gatavība Maksātspējas II direktīvā paredzētajai ziņošanai

Ar Maksātspējas II direktīvu paredz ziņošanas prasības un EIOPA uzdevumus šo datu drošā vākšanā un pārvaldībā. EIOPA 2016. gadā saņēma pirmo kopu ar pilnīgiem šādu ziņojumu datiem, un tas bija būtisks starpposma rezultāts Maksātspējas II direktīvas projektā. Lai to sasniegtu, EIOPA izveidoja kopīgas ziņošanas veidnes un atbalsta rīkus uzņēmumiem, kas pildīja ziņošanas pienākumus. EIOPA arī izveidoja pilnībā darbaspējīgu apdrošināšanas datu centrālo krātuvi, kas kļuvis par visaptverošāko un autoritatīvāko apdrošināšanas uzņēmumu datubāzi. Šos datus analizēs un iekļaus atsauksmēs, ko sniedz valstu kompetentajām iestādēm (VKI), un tiem ir sava pievienotā vērtība.

Bezriskā likmju ikmēneša noteikšana un pamatkapitāla riska attiecīga koriģēšana

Maksātspējas II direktīvas sistēmas galvenās sastāvdaļas tagad visā Eiropas Savienībā (ES) tiks aprēķinātas konsekventi, un (pār-)apdrošināšanas sabiedrības varēs tās reproducēt saskaņā ar šīs informācijas EIOPA ikmēneša publikāciju.

Pirmais gada ziņojums par ilgtermiņa garantiju pasākumiem (LTG) un pamatkapitāla riska pasākumiem

EIOPA pirmo reizi iesniedza ziņojumu par ilgtermiņa garantiju pasākumu un pamatkapitāla riska pasākumu izmantošanu un ietekmi uz Eiropas apdrošinātāju finansiālo stāvokli. Šā novērtēšanas uzdevuma rezultāti liecina, ka minētajiem pasākumiem ir liela ietekme uz apdrošinātāju finansiālo stāvokli, vienlaikus norādot, ka šie pasākumi darbojas kā paredzēts, tostarp ietekmējot finanšu stabilitāti, kā to apliecina EIOPA 2016. gada apdrošināšanas spriedzes tests.

Aktīvu kvalitātes pārskatīšanas un bilances pārskatīšanas sākšana pensiju un apdrošināšanas uzņēmumos Bulgārijā

EIOPA nozīme, sākot abu minēto nozaru elastīguma visaptverošu novērtējumu Bulgārijā, bija būtiska, un rezultātā palielinājās to uzticamība un patērētāju uzticība. Nodrošinot padziļinātu nozares ekspertīzi un kompetenci, *EIOPA* darbojās kā vadības komitejas līdzpriekšsēdētāja un vadīja šā darba tehniskos aspektus, tostarp vadīja šā pasākuma metodikas izstrādi.

***EIOPA* 2016. gada apdrošināšanas spriedzes tests**

EIOPA, izmantojot kopīgu analīzes sistēmu, vadīja ES līmeņa spriedzes testu, kurā novērtēja apdrošinātāju neaizsargātību un noturību pret smagām nelabvēlīgām izmaiņām tirgū. Rezultāti apliecināja, ka Eiropas apdrošināšanas nozarei ir būtiskas problēmas, ko rada pašreizējā makroekonomikas vide. Tā kā testu veica pēc Maksātspējas II direktīvas ieviešanas, ieguva “augstas izšķirtspējas” priekšstatu par nozares nepilnībām, kurām jāpievērš īpaša uzraudzītāju uzmanība. *EIOPA* stingri uzraudzīs VKI ieteikumu izpildi, lai nodrošinātu koordinētu reakciju situācijās, kas var apdraudēt uzraudzītās struktūras dzīvotspēju un kopumā – visu sistēmu kā veselumu.

Diskusiju dokuments par atvērēšanas un noregulējuma sistēmu iespējamo saskaņošanu attiecībā uz apdrošinātājiem

EIOPA sniedza pašreizējās sadrumstalotās situācijas momentuzņēmumu, paverot ceļu saskaņotai atvērēšanas un noregulējuma sistēmai, kā arī piedāvāja tai būtiskus konstrukcijas elementus. Šī sistēma varētu būt svarīgs solis un būtisks starposma rezultāts ceļā uz noturīgāku un stabilāku apdrošināšanas tirgu apdrošinājuma ņēmēju interesēs.

Atzinums ES iestādēm par kopīgu riska novērtēšanas un pārredzamības sistēmu iestādēm, kas nodrošina papildpensijas kapitāla uzkrāšanu (IORP)

Šis atzinums ir būtisks solis ceļā uz reālistisku, ar risku saistītu informēšanu par pensiju fondu finansiālo stāvokli. *EIOPA* ieteikumu par pensiju fondu Eiropas līmeņa reglamentācijas modernizēšanu mērķis ir sniegt atbalstu fondēto pensiju nozarei, lai risinātu tās pašreizējās un nākotnes problēmas.



eiopa
EUROPEAN INSURANCE
AND OCCUPATIONAL PENSIONS AUTHORITY